

DATUM
2014-06-12
ERT DATUM
2014-03-17

DIARIENR
2014/60-4
ER BETECKNING
S2014/1992/SFÖ

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Ett steg vidare – nya regler och åtgärder för att främja vidareutnyttjande av handlingar (SOU 2014:10)

Statskontorets övergripande bedömning

Statskontoret är positiv till utredningens förslag som vi bedömer i första hand bidrar till ökad öppenhet och bättre service. Framför allt förslaget att myndigheterna blir skyldiga att informera om handlingar som får vidareutnyttjas och under vilka villkor det sker tror vi underlättar för privata aktörer att skapa nya produkter och tjänster. Den föreslagna gemensamma hemsidan med samlad information om myndigheters handlingar för vidareutnyttjande tycker vi också är bra och höjer servicen ytterligare en nivå.

Statskontoret tycker att huvudlinjen för åtminstone statliga myndigheter bör vara att lämna ut handlingar elektroniskt. Trots viss risk för minskat integritetsskydd genom lättare spridning bedömer vi att fördelarna med att lämna ut handlingar elektroniskt överväger nackdelarna. Dessutom ligger det i linje med den tekniska utvecklingen.

Statskontoret instämmer med utredningen att det inte finns något behov av att inrätta en särskild PSI-myndighet. Men utifrån ett helhetsperspektiv bör nya uppgifter och uppdrag som till exempel att förvalta den gemensamma portalen, utforma vägledning och checklistor samt bistå med stöd i olika frågor fördelas på så få myndigheter som möjligt.

Statskontorets bedömning av vissa enskilda förslag

Statskontoret tillstyrker alla förslag som listas nedan med vissa kommentarer.

Begreppet affärsverksamhet ändras till konkurrensutsatt verksamhet

Det blir tydligare vad för verksamhet som avses för dem som ska tillämpa och tolka lagen. Affärsverksamhet kan lätt tolkas som all avgiftsfinansierad verksamhet oavsett om det finns en eller flera aktörer. Statskontoret redogör i rapporten "Myndigheternas säljverksamhet – hur och varför?" (2014) för

att flera olika begrepp används för att beskriva myndigheters konkurrensutsatta verksamheter och rekommenderar regeringen att se över detta.

En allmän princip om vidareutnyttjande införs i lagen

Statskontoret tycker att den allmänna principen om att handlingar som omfattas av lagen och tillhandahålls av myndigheterna får vidareutnyttjas är bra. Det minimerar utrymmet för missförstånd i vad som står i PSI-lagen i förhållande till andra lagar och regler som till exempel tryckfrihetsförordningen.

Den nya huvudregeln om hur höga avgifterna får vara

Utredningen pekar på att internationella studier och samråd med företrädare för vidareutnyttjare visar att efterfrågan på att vidareutnyttja offentlig information ökar om avgifterna sänks. Statskontoret delar denna uppfattning, men vill också lyfta fram att det har betydelse att myndigheterna verkligen förmår att i förväg ge privata aktörer tydlig, överskådlig och transparent information om sina handlingar och vad det eventuellt kostar att erhålla handlingarna.

Förutsättningarna för viss statlig verksamhet kan dock kräva att vissa myndigheter behöver ta ut högre avgifter än enligt den nya huvudregeln. Som utredningen påpekar blir det en politisk avvägning mellan att å ena sidan stimulera vidareutnyttjande för att utveckla nya produkter och tjänster med låga avgifter och att å andra sidan finansiera offentlig verksamhet med avgifter.

Om regeringen vill att myndigheterna ska förbättra sin service behöver regeringen i sammanhanget beakta eventuella behov av ökat anslag för att finansiera enskilda aktiviteter inom en myndighet. Det kan till exempel handla om att bearbeta en specifik handling till en lämplig form för vidareutnyttjande.

Konkurrensverket bör ansvara för tillsynsfunktionen

Tillsynsfunktionen ökar rättssäkerheten. Konkurrensverket ansvarar för konkurrensfrågor som ligger nära frågan om diskriminerade villkor. Därför är det naturligt att ansvaret hamnar på denna myndighet. Statskontoret antar vidare att en privat aktör som anser sig vara diskriminerad genom att en myndighet har tilldelat en eller flera privata aktörer en exklusiv rätt att vidareutnyttja en handling kan få saken prövad av Konkurrensverket.

Myndigheter ska på begäran lämna ett skriftligt beslut

Det ökar rättssäkerheten och ligger i linje med ett öppet samhälle.

Nya uppgifter och uppdrag till Riksarkivet

Statskontoret vill betona vikten av att informera företag, organisationer och allmänheten om den gemensamma portalen. En gemensam hemsida som ingen känner till och som därmed inte kommer till användning är slöseri med offentliga resurser.

Riksarkivet föreslås få i ansvar att ta fram föreskrifter om hur myndigheterna ska informera om sina handlingar och eventuella villkor för att vidareutnyttja dem. Ett medskick från Statskontoret är att göra en avvägning i hur detaljerad informationen bör vara. Det är viktigt att privata aktörer kan förstå vad det är för slags handlingar utan att myndigheterna ska behöva lägga mycket resurser på att framställa onödigt detaljerad information.

Stöd om avgifter

Statskontoret tycker det är rimligt att Ekonomistyrningsverket får ansvaret att ge stöd till myndigheter i deras arbete med att beräkna och utforma avgifter. Det är bra om Ekonomistyrningsverkets anvisningar är tillämpbara även för kommuner.

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Ann-Katrin Berglund och utredare Staffan Brantingson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Staffan Brantingson